

Mestres de pel·lícula

Fitxa de la pel·lícula "La simfonia del professor Holland" adreçada als mestres

Fitxa tècnica

Títol original: *Mr. Holland's Opus.*

Durada: 2 hores i 23 minuts.

País i any de producció: Estats Units, 1995.

Direcció: Stephen Herek.

Interpretació: Richard Dreyfuss, Glenna Headly, Jay Thomas, Olympia Dukakis, William H. Macy.

De què va la pel·lícula?: el músic Glenn Holland té un somni: crear la simfonia que el farà famós. Però mentrestant, la necessitat de tenir una feina i guanyar diners el condueix a un institut. És allà on fent de mestre s'enamorarà a poc a poc d'aquest ofici. Acompanyant els alumnes, escoltant i impulsant el que duen a dins. Però mentrestant també tindrà un altre repte: aprendre a reconciliar la vida laboral amb la familiar. És així com, de mica en mica, crearà una simfonia molt especial.

La convidada: Eva Bach és pedagoga, mestra, orientadora i terapeuta familiar, formadora de formadors i escriptora. Pionera en la introducció de l'educació emocional en els àmbits escolar i familiar a Catalunya. És autora de llibres com *Des-educa't* (2004), *Adolescentes, qué maravilla* (2008) i *La bellesa de sentir. De les emocions a la sensibilitat* (2015).

Continguts que es treballen

Aquesta fitxa ha estat creada per l'equip de Catorze amb la voluntat d'estimular entre mestres un debat ric, engrescador i obert que ens ajudi a educar millor. Els continguts principals que treballarem a través de la pel·lícula *La simfonia del professor Holland*, així com de les reflexions i interpretacions recollides durant la sessió del cicle *Mestres de pel·lícula*, són:

- Com ensenyem música.
- La importància de cuidar i escoltar les emocions.
- La reconciliació entre la vida i la feina.
- La comunicació: saber fer una escolta atenta.
- Com cuidem les relacions.
- Els somnis.
- Els reptes.
- La connexió com a motor per educar.
- La distància entre el món acadèmic i la vida.
- La responsabilitat i el compromís dels centres educatius i de les famílies.
- La importància de crear una bona xarxa entre els centres educatius i les famílies.
- El treball en equip dins d'un claustre.
- La diferència entre la disciplina i la confiança.
- Com podem potenciar les virtuts dels alumnes.

Tenint en compte la gran importància que té la música en aquesta pel·lícula Eva Bach ens explica com ens beneficia estudiar-la:

La música aporta i desenvolupa sentiments, valors, aptituds, competències i actituds d'una gran bellesa humana i d'una gran utilitat per a la vida. Afavoreix l'aprenentatge escolar i millora el rendiment acadèmic. A més a més, Howard Gardner assegura que entre els vuit tipus d'intel·ligències hi ha la intel·ligència musical.

Abans de veure la pel·lícula, què en penses, d'això?

Et suggerim una sèrie de preguntes per estimular el debat previ al visionat de la pel·lícula:

Per què has triat aquesta professió?

Qui s'hauria d'implicar en l'educació? Per què?

Què és el que valorem d'un bon mestre?

Un professor neix o es fa?

Un mestre ha d'estimar més els alumnes que l'assignatura?

Per què un mestre ha de saber respectar el tempo de cada alumne?

Què vol dir fer una escolta atenta?

Com es poden cuidar les emocions? Per què és necessari tenir-les en compte a l'hora d'educar?

Reconeixes la feina que fas i la que fan els altres? Felicites quan toca?

Els mestres deixem que els alumnes es llueixin?

Els alumnes s'ho han de passar bé aprenent? I els mestres ensenyant?

Per què és important tenir somnis?

Com motives els alumnes?

I després?

Et suggerim una sèrie de preguntes per estimular el debat posterior al visionat de la pel·lícula:

Què t'agrada i què no del professor Holland?

Amb quins verbs definiries la seva acció educativa?

El professor Holland és un bon mestre?

Després de veure la pel·lícula, què en penses: un mestre neix o es fa?

Actualment, és real la figura del mestre que fa de mestre perquè no hi ha cap altra sortida?

Explica una escena que mostri els fruits de la cooperació entre mestres i una altra que expliqui què en provoca la rivalitat.

Per què el professor Holland s'acaba enamorant del seu ofici? Com es pot cultivar aquest amor?

Com a músic què és saber escoltar els altres?

Per què al principi, com a pare, no es compromet totalment amb el seu fill?

Com aprèn a conciliar la feina amb la família? En el món de l'educació pot passar que hi hagi més implicació en un terreny que en un altre?

Per què durant els primers mesos els alumnes no han après res?

En quin moment desperten l'interès per aprendre música?

Quan el professor Holland llegeix algunes respostes escrites a l'examen, deixa en evidència algun alumne.

Com creus que ho hauria d'haver fet?

De qui és la culpa que el resultat general dels exàmens no fos l'esperat?

Creus que el professor Holland s'autoavalua com a mestre? Per què és necessari fer-ho?

Com s'hauria d'ensenyar la música? Com s'hauria d'avaluar?

Quina relació apareix entre la programació didàctica i la improvisació?

Després de veure com Louis Russ aprèn a tocar el tambor, creus que tothom pot aprendre música? De què depèn?

Ens ho hem de passar bé ensenyant? I els alumnes aprenent?

A la pel·lícula, quins valors cultiven els alumnes mentre aprenen música?

Què creus que suposa per a l'equip directiu l'assignatura de música? I per al professor Holland? I per als alumnes?

Actualment, es valora per igual la música que les altres assignatures? Què suposaria eliminar la música del currículum escolar?

Renunciant al seu somni, què va aconseguir el professor Holland? Què es pot aprendre dels somnis que no aconseguim?

Per què un alumne necessita que un mestre confii incondicionalment en ell? Preguntes als alumnes què els agradaria ser? Ets una brúixola per a ells?

Què en penses del final? Cada vegada que es jubili un mestre se li hauria de fer un reconeixement com aquest?

Com podem educar millor?

Deu interpretacions d'escenes

T'oferim una selecció de deu interpretacions d'escenes que es van comentar durant el debat a través de la participació del públic, d'Eva Bach i de Carles Capdevila i que conviden a reflexionar, a suggerir noves idees i a enriquir un possible debat.

1. Fent referència a la diferència entre quan amb el llibre a la mà el professor Holland llegeix la definició de música, i els alumnes no s'interessen, a quan toca el piano i els nois i noies, després d'haver estar mesos sense aprendre res, tenen interès i es motiven. “S'adona que ha de connectar amb els alumnes. Que lluny de la rigidesa, el més important per aprendre música és que la visquin, que l'escoltin, que l'experimentin i se la facin seva.”

2. Fent referència a quan el professor Holland renya els alumnes dient-los que els exàmens són patètics. En llegeix les respostes en veu alta, deixant-los en evidència. “En situacions com aquestes caldria que els mestres ens autoavaluem: de qui és la culpa que la majoria de la classe hagi tret mala nota? Són ells que no estudien? Sóc jo que no ensenyo prou bé? Són oportunitats que ens poden ajudar a educar millor. També ens fa plantejar com avaluem la música. Potser hauria de ser una oportunitat per buscar el llumí més que l'error. Perquè el més important que els hauríem d'ensenyar és a estimar-la.”

3. Fent referència a com el professor Holland a poc a poc estima més i més l'educació. “L'amor als alumnes neix i va creixent. Encara que al principi el seu interès sigui fer diners i li espatllin el somni de la simfonia, a poc a poc es va enamorant del que és ensenyar, cuidar les relacions i compartir la seva passió. A vegades veiem mestres enamorats de la seva matèria: fan una festa però sobren els convidats, que són els alumnes.”

4. Fent referència a quan en Cole demana alguna cosa dirigint-se a l'armari de la cuina, però no saben interpretar què necessita. “La dificultat que hi ha per conciliar la feina amb la vida, les expectatives amb la realitat. Si atenc uns, desatenc els altres, costa cuidar els dos territoris. La implicació és diferent, tot depèn de les prioritats que tinguem. Encara que en un principi s’hagués abocat molt a la feina i hagués deixat de banda la seva família, a poc a poc, aprèn a gestionar-ho i a equilibrar-ho. Quan veu que s’ha equivocat intenta rectificar i compensar-ho.”

5. Fent referència a quan en Bill, el mestre d'Educació Física, ensenya a desfilars els alumnes del professor Holland mentre que ell es compromet a ensenyar a tocar el tambor a Louis Russ. “Trobar una aliança entre mestres per complementar-te i educar millor és positiu. La col·laboració, les ganes de fer equip, de saber que pots comptar amb els altres mestres i amb l'equip directiu, encara que sigui amb una petita idea, són molt importants.”

6. Fent referència a l'escena en què Louis Russ aprèn a portar el ritme a l'orquestra. “Com a mestres i pares hi ha una virtut molt gran que hauríem de tenir: la paciència. Ser conscients del ritme que necessiten els aprenentatges per desenvolupar-se, pel temps que necessitem les persones perquè els potencials aflorin. No és només estimar sinó entendre l'educació com una fertilització. Estem posant llavors que trigaran a sortir.”

7. Fent referència a la metàfora de la brúixola. “Quan la directora diu al professor Holland que fa cinc mesos que hi treballa i els seus alumnes encara no el veuen com una brúixola. Més endavant, abans que ella es jubili, li'n regala una. Un mestre, a part d'aportar coneixements, ha de fer de guia, d'acompanyant. Amb optimisme, confiança i amor. Donar l'impuls just perquè siguin el que hagin de ser.”

8. Fent referència a l'escena en què a la Getrude li costa molt tocar bé i el professor Holland li pregunta: quan et mires al mirall, què és el que més t'agrada de tu? I ella respon: El meu cabell. Perquè el meu pare diu que li recorda un vespre. I ell li demana que toqui el vespre. “El millor fertilitzant és la confiança d'algú de fora que et digui: fes-ho, te'n pots sortir. L'autoestima, la creença que podem fer alguna cosa positiva, que som capaços de créixer, d'evolucionar i d'aprendre necessita la mirada de fora. Algú ha de posar la llavor. No és una exigència imperativa de dir “tu pots” perquè si és així, no aconseguim el resultat desitjat. Hauria de ser una mirada de confiança. De dir: jo sóc aquí per ajudar-te, per treure el millor de tu, ets capaç de fer-ho. Aquesta actitud fa miracles.”

9. Fent referència al fet que tot i l'esforç del professor Holland al final acaben traient l'assignatura de música. “Actualment a l'assignatura de música encara no se li dona el valor que té. No n'hi ha prou amb què el mestre l'estimi i la defensi, també ho han de fer les famílies, els altres mestres i l'equip directiu. Perquè no sigui una matèria secundària, sinó que igual d'important i necessària que les altres. A més l'art és un camí per ser, per sentir i per créixer. No podem eliminar el que ens connecta amb la sensibilitat. El que ens fa sentir vius. Perquè voldrà dir que prioritzem el que ens connecta amb la productivitat. En lloc de gaudir la vida.”

10. La sorpresa final que els alumnes de totes les promocions i els mestres dediquen al professor Holland per reconèixer la seva feina. “Hauríem de fer més finals de pel·lícula. Tots els mestres quan es jubilin haurien de tenir un comiat com el seu. Perquè cal reconèixer més la feina que fem i valorar-nos. Són moltes les persones anònimes que deixen una petjada al cor dels altres.”

Deu reflexions interessants

T'oferim una selecció de deu reflexions que van sorgir durant el debat a través de la participació del públic, d'Eva Bach i de Carles Capdevila i que conviden a reflexionar, a suggerir noves idees i a enriquir un possible debat.

1. “L'educació és l'eina per aprendre a viure millor.”
2. “Més enllà de l'assignatura, el que ens hauria d'enamorar són les persones.”
3. “Cal cuidar les relacions: mirar els ulls, saber qui tens al davant. Perquè qualsevol feina d'acompanyament requereix ser-hi en tots els sentits.”
4. “Els mestres som brúixoles per als nostres alumnes: els acompanyem i els guiem.”
5. “Per viure tant necessitem la competència cognitiva com l'emocional, tant necessitem el saber com la sensibilitat.”
6. “El que aprenem ens hauria de servir per passar-nos-ho bé. Per viure la vida el millor possible.”
7. “Un mestre hauria de ser prou humil i honest per reconèixer i aprendre dels seus errors.”

8. “Com a mestres hauríem de tenir present que les vocacions no són sempre un amor primera vista.”
9. “Per llegir els senyals emocionals dels alumnes, hauríem de ser conscients de quins són els nostres.”
10. “En l’educació estem posant llavors que trigaran a sortir. Per això hem de ser pacients.”